

ЗАКОН ЗА ВЛИЗАНЕТО, ПРЕБИВАВАНЕТО И НАПУСКАНЕТО НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ НА ГРАЖДАНЕТЕ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ, КОИТО НЕ СА БЪЛГАРСКИ ГРАЖДАНИ И ЧЛЕНОВЕТЕ НА ТЕХНИТЕ СЕМЕЙСТВА (ЗАГЛ. ДОП. - ДВ, БР. 97 ОТ 2016 Г.)

В сила от 01.01.2007 г.

Обн. ДВ. бр.80 от 3 Октомври 2006г., изм. ДВ. бр.109 от 20 Декември 2007г., изм. ДВ. бр.69 от 5 Август 2008г., изм. ДВ. бр.36 от 15 Май 2009г., изм. ДВ. бр.93 от 24 Ноември 2009г., изм. ДВ. бр.102 от 22 Декември 2009г., изм. ДВ. бр.9 от 28 Януари 2011г., изм. и доп. ДВ. бр.21 от 13 Март 2012г., изм. ДВ. бр.53 от 27 Юни 2014г., изм. и доп. ДВ. бр.14 от 20 Февруари 2015г., изм. ДВ. бр.79 от 13 Октомври 2015г., доп. ДВ. бр.97 от 6 Декември 2016г., изм. и доп. ДВ. бр.97 от 5 Декември 2017г., доп. ДВ. бр.14 от 13 Февруари 2018г., изм. ДВ. бр.56 от 6 Юли 2018г., изм. ДВ. бр.1 от 3 Януари 2019г.

Глава първа. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (1) (Доп. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) Този закон определя условията и реда, при които гражданите на Европейския съюз, които не са български граждани, и членовете на техните семейства могат да влизат, пребивават и напускат Република България.

(2) Този закон се прилага и спрямо гражданите на държави - страни по Споразумението за Европейското икономическо пространство, гражданите на Конфедерация Швейцария и членовете на техните семейства, които не са граждани на Европейския съюз, Европейското икономическо пространство и Конфедерация Швейцария, които по силата на сключени международни договори с Европейския съюз имат право на свободно придвижване.

Чл. 2. Гражданин на Европейския съюз е лице, което е гражданин на държава - членка на Европейския съюз.

Чл. 3. Гражданите на Европейския съюз и членовете на техните семейства, които не са граждани на Европейския съюз, при пребиваването си в Република България имат всички права и задължения според българските закони и международните договори, по които Република България е страна, с изключение на тези, за които се изисква българско гражданство.

Глава втора. ПРАВО НА ВЛИЗАНЕ И НАПУСКАНЕ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Чл. 4. (1) (Изм. - ДВ, бр. 21 от 2012 г.) Гражданин на Европейския съюз влиза и напуска територията на Република България с валидна лична карта или валиден паспорт.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 102 от 2009 г., изм. - ДВ, бр. 21 от 2012 г.) Член на семейството на гражданин на Европейския съюз, който не е гражданин на Европейския съюз:

1. влиза на територията на Република България с валиден паспорт и виза, когато

такава се изисква; визата се издава при условия и по ред, определени от Министерския съвет, без заплащане на такси за обработването на документите и издаването на визата; отказът за издаване на виза, анулирането или отмяната се мотивира и подлежи на оспорване по реда на Административнопроцесуалния кодекс; за отказа за издаване на виза, за анулирането или за отмяната на виза се съставя формуляр по образец, утвърден с акт на Министерския съвет;

2. напуска територията на Република България с паспорт.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 21 от 2012 г.) Виза не се изисква, при условие че лицето по ал. 2 придружава или се присъединява към гражданина на Европейския съюз и притежава карта за пребиваване на член на семейството на гражданин на Съюза, издадена от държава - членка на Европейския съюз.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 21 от 2012 г.) При влизане или напускане на Република България на член на семейството, който не е гражданин на Европейския съюз, не се поставя печат в паспорта му, при условие че представи карта за пребиваване на член на семейството на гражданин на Съюза.

(5) Когато гражданин на Европейския съюз или член на семейството му, който не е гражданин на Европейския съюз, няма документите по ал. 1 и 2, преди да се предприемат действия по недопускане, му се предоставя възможност да получи необходимите документи или да удостовери чрез други средства, че притежава право на свободно придвижване.

(6) (Нова - ДВ, бр. 102 от 2009 г., доп. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) Отказът за влизане и пребиваване на лицата по ал. 1 и 2 се мотивира и подлежи на оспорване за законосъобразност пред компетентния съд по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Чл. 5. (1) Право на влизане, пребиваване и напускане на Република България по реда на този закон има и:

1. друг член на семейството, независимо от неговото гражданство, който не отговаря на определението по § 1, т. 1, буква "а" и който в държавата, от която идва, е лице на издръжка или е член на домакинството на гражданина на Европейския съюз, който има право на свободно придвижване, или в случаите, когато сериозни здравословни причини задължително изискват лична грижа за члена на семейството от страна на гражданина на Европейския съюз;

2. лицето, с което гражданинът на Европейския съюз има удостоверено фактическо съжителство.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 97 от 2016 г.) При влизане или пребиваване на лицето по ал. 1, т. 1 или 2 се извършва подробна проверка на личните обстоятелства. Отказът за влизане или пребиваване се мотивира и подлежи на оспорване за законосъобразност пред компетентния съд по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Глава трета.

ВИДОВЕ И СРОКОВЕ НА ПРЕБИВАВАНЕ

Чл. 6. (1) (Изм. - ДВ, бр. 21 от 2012 г.) Гражданин на Европейския съюз пребивава в

Република България с валидна лична карта или валиден паспорт за срок до три месеца.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 21 от 2012 г.) Член на семейството, който не е гражданин на Европейския съюз пребивава в Република България с валиден паспорт за срок до три месеца от датата на влизане в страната.

Чл. 7. (1) (Изм. - ДВ, бр. 69 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 69 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 93 от 2009 г., в сила от 25.12.2009 г., доп. - ДВ, бр. 21 от 2012 г., изм. - ДВ, бр. 53 от 2014 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Гражданин на Европейския съюз може да пребивава в Република България продължително или постоянно, за което му се издава удостоверение от дирекция "Миграция" - МВР, Столичната дирекция на вътрешните работи (СДВР) или областните дирекции на МВР, или оправомощени от директорите длъжностни лица.

(2) Продължителното пребиваване е за срок до пет години.

Чл. 8. (1) Удостоверението за продължително пребиваване се издава на гражданин на Европейския съюз, който отговаря на едно от следните условия:

1. работник е или е самостоятелно заето лице в Република България;
2. (изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г.) притежава здравна осигуровка и необходимите финансови средства за покриване на разходите по пребиваването си и тези на членовете на семейството му, без да са в тежест на системата за социално подпомагане;
3. записан е в учебно заведение за обучение, включително и професионално обучение, и отговаря на условията по т. 2.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 21 от 2012 г.) Удостоверението за продължително пребиваване се издава и на член на семейството на гражданин на Европейския съюз, който придружава или се присъединява към гражданин на Европейския съюз и който представи:

1. (изм. - ДВ, бр. 21 от 2012 г.) валидна лична карта или валиден паспорт;
2. документ, който удостоверява, че е член на семейството или е във фактическо съжителство с гражданина на Европейския съюз.

(3) На лице по ал. 1, т. 1 се приравнява и лице, което вече не е работник или самостоятелно заето лице и е:

1. в състояние на временна неработоспособност поради заболяване или злополука;
2. регистрирано като безработно в дирекция "Бюро по труда", след като е работило повече от една година и е останало безработно или е прекратило дейност като самостоятелно заето лице;
3. регистрирано като безработно в дирекция "Бюро по труда" след прекратяване на договор със срок до една година или е останало безработно през първите дванадесет месеца след прекратяване на договор със срок над една година;
4. започнало професионално обучение, което:

- а) е свързано с работата му, когато договорът му е прекратен по негово желание;
- б) не е свързано с работата му, когато договорът му е прекратен от работодателя.

(4) В случаите по ал. 3, т. 3 лицето запазва статуса си на приравнено към ал. 1, т. 1 за срок от шест месеца, а по ал. 3, т. 4 - до приключване на професионалното обучение.

Чл. 9. (1) (Изм. - ДВ, бр. 69 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 93 от 2009 г., в сила от 25.12.2009 г., доп. - ДВ, бр. 21 от 2012 г., изм. - ДВ, бр. 53 от 2014 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) За издаване на удостоверение за продължително пребиваване гражданинът на Европейския съюз и членовете на семейството му, които са граждани на Европейския съюз, подават заявление до дирекция "Миграция" - МВР, СДВР или областните дирекции на МВР в тримесечен срок от датата на влизане в Република България.

(2) Гражданинът на Европейския съюз прилага към заявлението:

1. (изм. - ДВ, бр. 21 от 2012 г.) валидна лична карта или валиден паспорт;
2. (изм. - ДВ, бр. 97 от 2017 г.) в случаите по чл. 8, ал. 1, т. 1 и 2 и ал. 3 - документи, които удостоверяват наличието на обстоятелствата;
3. документ за платена държавна такса.

(3) Членът на семейството на гражданин на Европейския съюз, който е гражданин на Европейския съюз, прилага към заявлението:

1. (изм. - ДВ, бр. 21 от 2012 г.) валидна лична карта или валиден паспорт;
2. документ, който удостоверява, че е член на семейството на гражданина на Европейския съюз;
3. документ за платена държавна такса.

(4) Удостоверението за продължително пребиваване се издава в деня на подаване на заявлението и съдържа пълните имена на лицето и датата на регистрацията.

(5) При непълноти в документите по ал. 2 и 3 на лицето се определя седемдневен срок за отстраняването им.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 69 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 93 от 2009 г., в сила от 25.12.2009 г., доп. - ДВ, бр. 21 от 2012 г., изм. - ДВ, бр. 53 от 2014 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Ако в срока по ал. 5 лицето не отстрани допуснатите непълноти, органите на дирекция "Миграция" - МВР, СДВР или областните дирекции на МВР мотивирано отказват издаването на удостоверение за продължително пребиваване.

(7) Отказът по ал. 6 подлежи на оспорване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(8) (Изм. - ДВ, бр. 69 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 93 от 2009 г., в сила от 25.12.2009 г., доп. - ДВ, бр. 21 от 2012 г., изм. - ДВ, бр. 53 от 2014 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) При наличие на данни, от които може да се направи обоснован извод, че е нарушен режимът за пребиваване в Република България, органите на дирекция "Миграция" - МВР, СДВР или областните дирекции на МВР могат да извършат последваща проверка на обстоятелствата по ал. 2 и 3.

(9) (Нова - ДВ, бр. 97 от 2017 г.) Заявлението за издаване на удостоверение за продължително пребиваване се подава лично от гражданина на Европейския съюз и по изключение от упълномощено лице след представяне на нотариално заверено пълномощно.

Чл. 9а. (Нов - ДВ, бр. 36 от 2009 г.) (1) На член на семейството на гражданин на Европейския съюз, който не е гражданин на Европейския съюз и не е упражнил правото си на свободно движение, се издава разрешение за пребиваване съгласно изискванията на Регламент (ЕО) № 1030/2002 на Съвета от 13 юни 2002 г. относно единния формат на разрешенията за пребиваване за гражданите на трети страни.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 97 от 2017 г.)

Чл. 10. (Доп. - ДВ, бр. 21 от 2012 г.) Член на семейството на гражданин на Европейския съюз, който не е гражданин на Европейския съюз и придружава или се присъединява към гражданин на Европейския съюз, може да пребивава продължително или постоянно в Република България, за което му се издава карта за пребиваване на член на семейството на гражданин на Съюза.

Чл. 11. (1) (Изм. - ДВ, бр. 97 от 2017 г.) Срокът на продължително пребиваване на лицето по чл. 9а и чл. 10 се определя от срока на продължителното пребиваване на гражданина на Европейския съюз.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 97 от 2017 г.) Временни отсъствия до шест месеца в рамките на една година, отсъствия с по-голяма продължителност за задължителна военна служба, едно отсъствие поради уважителни причини за срок не повече от дванадесет последователни месеца или командироване в друга държава не засягат срока на продължителното пребиваване на лицето по чл. 9а и чл. 10.

Чл. 12. (1) (Изм. - ДВ, бр. 69 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 93 от 2009 г., в сила от 25.12.2009 г., доп. - ДВ, бр. 21 от 2012 г., изм. - ДВ, бр. 53 от 2014 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г., изм. - ДВ, бр. 97 от 2017 г.) Лицето по чл. 9а и чл. 10 подава заявление до дирекция "Миграция" - МВР, СДВР или областните дирекции на МВР за издаване на карта за продължително пребиваване на член на семейството на гражданин на Съюза, за което незабавно му се издава временно удостоверение.

(2) Заявлението се подава в срок три месеца от датата на влизането на лицето в Република България.

(3) Към заявлението се прилагат:

1. (изм. - ДВ, бр. 21 от 2012 г.) валиден паспорт;
2. документ, който удостоверява, че лицето е член на семейството на гражданин на Европейския съюз;
3. удостоверение за продължително пребиваване на гражданина на Европейския съюз, чийто член на семейството е, когато това е необходимо;
4. документ за платена държавна такса.

(4) (Доп. - ДВ, бр. 21 от 2012 г.) Картата за продължително пребиваване на член на семейството на гражданин на Съюза се издава в срок до три месеца от подаване на заявлението.

(5) При непълноти в документите по ал. 3 на лицето се определя четиринадесетдневен срок за отстраняването им, до изтичането на който срокът по ал. 4 спира да тече.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 69 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 93 от 2009 г., в сила от 25.12.2009 г., доп. - ДВ, бр. 21 от 2012 г., изм. - ДВ, бр. 53 от 2014 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Когато в срока по ал. 5 лицето не отстрани допуснатите непълноти, органите на дирекция "Миграция" - МВР, СДВР или областните дирекции на МВР мотивирано отказват издаването на удостоверение за продължително пребиваване.

(7) Отказът по ал. 6 подлежи на оспорване по реда на

Административнопроцесуалния кодекс.

Чл. 13. (Изм. - ДВ, бр. 69 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 93 от 2009 г., в сила от 25.12.2009 г., изм. - ДВ, бр. 21 от 2012 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 53 от 2014 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Преди издаването на удостоверение или карта за продължително пребиваване на член на семейството на гражданин на Съюза органите на дирекция "Миграция" - МВР, могат да поискат от компетентните органи на държавата по произход на лицето или, при необходимост, от компетентните органи на друга държава извършване на проверка дали то представлява заплаха за националната сигурност или обществения ред.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 53 от 2014 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) При поискване от компетентните органи на друга държава - членка на Европейския съюз, държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, и Конфедерация Швейцария органите на дирекция "Миграция" - МВР, самостоятелно или в сътрудничество с други компетентни национални органи извършват проверка дали посоченото в запитването лице представлява заплаха за националната сигурност или обществения ред и предоставят информацията в двумесечен срок.

Чл. 14. Правото на продължително пребиваване на член на семейството на гражданин на Европейския съюз, който е гражданин на Европейския съюз, не се засяга при смърт, напускане, прекратяване на брака или фактическото съжителство с гражданина на Европейския съюз, ако отговаря на едно от условията по чл. 8, ал. 1 и 2.

Чл. 14а. (Нов - ДВ, бр. 14 от 2018 г., изм. - ДВ, бр. 1 от 2019 г.) Военнослужещите и членовете на цивилния компонент на структура на Организацията на Северноатлантическия договор (НАТО), разположена в Република България, както и техните зависими лица пребивават в Република България, без да са налице изискванията на този закон.

Чл. 15. (1) (Доп. - ДВ, бр. 21 от 2012 г.) При смърт на гражданин на Европейския съюз правото на продължително пребиваване на членовете на семейството му, които не са граждани на Европейския съюз, не се засяга, ако са пребивавали в Република България най-малко една година преди смъртта му в качеството си на членове на семейството.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 21 от 2012 г., изм. - ДВ, бр. 79 от 2015 г., в сила от 01.08.2016 г.) При напускане на гражданин на Европейския съюз или при смъртта на гражданин на Европейския съюз правото на продължително пребиваване на неговите деца или на другия родител, който упражнява родителските права, не се засяга, при условие че децата пребивават в Република България и са записани в училище от системата на предучилищното и училищното образование или във висше училище до приключване на обучението или когато представят доказателства за последващи етапи от обучението им.

(3) Член на семейството на гражданин на Европейския съюз, който не е гражданин на Европейския съюз, запазва правото си на продължително пребиваване при прекратяване на брака или фактическото съжителство, ако отговаря на условията по чл. 8, ал. 1, т. 1 и 2 и по отношение на който е налице едно от следните обстоятелства:

1. бракът или фактичното съжителство са продължили най-малко три години, от които една година в Република България;

2. упражнява родителските права по силата на съдебно решение или споразумение;

3. (изм. - ДВ, бр. 21 от 2012 г.) пострадал е от домашно насилие преди прекратяване на брака или фактичното съжителство, както и в други случаи, когато това е оправдано с оглед на особено трудни обстоятелства, настъпили не по волята на чужденеца, които той не е могъл да предвиди или да предотврати;

4. има право на посещаване на ненавършилото пълнолетие дете по силата на съдебно решение или споразумение, при условие че в съдебното решение или в споразумението се предвижда посещенията да се провеждат в Република България.

(4) (Нова - ДВ, бр. 21 от 2012 г.) Лицата по ал. 1, 2 и 3 следва да докажат, че са работници или са самостоятелно заети лица или че притежават достатъчно средства за себе си и за членовете на своето семейство, така че да не се превърнат в тежест за системата за социално подпомагане през времето на пребиваването си, и че имат пълна здравна осигуровка или че са членове на вече създадено в Република България семейство на лице, отговарящо на тези изисквания, като преценката се прави за всяко лице поотделно.

Чл. 16. (1) (Изм. - ДВ, бр. 9 от 2011 г., доп. - ДВ, бр. 21 от 2012 г.) Гражданин на Европейския съюз или член на семейството му, който е гражданин на Европейския съюз, получава удостоверение за постоянно пребиваване, ако законно е пребивавал непрекъснато в продължение на пет години в Република България или ако отговаря на едно от следните условия:

1. работил е през последната една година към момента на прекратяване на договора като работник или на дейността му като самостоятелно заето лице, навършил е пенсионна възраст или по отношение на него е налице основание за по-ранно пенсиониране и е пребивавал непрекъснато в Република България повече от три години;

2. работник е или е самостоятелно заето лице, което не работи поради трайно намалена работоспособност и е пребивавал непрекъснато в Република България повече от две години;

3. работник е или е самостоятелно заето лице и неработоспособността му е резултат от трудова злополука или от професионална болест;

4. работник е или е самостоятелно заето лице, което в продължение на три години непрекъснато е пребивавало и работило в Република България и работи като таква в друга държава членка, като запазва мястото си на пребиваване в Република България и се връща поне веднъж седмично в нея.

(2) За упражняване на правата по ал. 1, т. 1 и 2 времето на работа в другата държава членка се смята за време на работа в Република България, като към него се приравняват и периодите на регистрирана безработица и на прекъсване на работа поради болест и злополука.

(3) Условието по ал. 1, т. 1 и 2 не се прилагат, когато работникът или самостоятелно заетото лице има сключен брак или е във фактическо съжителство с гражданин на Република България или такъв, който е загубил българското си

гражданство по силата на сключване на брак с него.

(4) Когато работникът или самостоятелно заетото лице има право на постоянно пребиваване по ал. 1, членовете на семейството му, които живеят заедно с него в Република България, независимо от гражданството им, също имат право на постоянно пребиваване.

(5) (Нова - ДВ, бр. 21 от 2012 г., изм. - ДВ, бр. 53 от 2014 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) За издаване на удостоверение за постоянно пребиваване гражданинът на Европейския съюз или член на семейството му, който е гражданин на Европейския съюз, подава заявление до дирекция "Миграция" - МВР, СДВР или областните дирекции на МВР в тридневен срок преди изтичане на разрешението му срок за продължително пребиваване в Република България. Удостоверението за постоянно пребиваване се издава в деня на подаване на заявлението и съдържа пълните имена на лицето и датата на регистрация.

(6) (Предишна ал. 5 - ДВ, бр. 21 от 2012 г.) При смърт на работника или на самостоятелно заетото лице, преди да придобие право на постоянно пребиваване по ал. 1 и договорът или дейността му не са прекратени, членовете на семейството му, които живеят с него в Република България, могат да придобият право на постоянно пребиваване, ако отговарят на едно от следните условия:

1. работникът или самостоятелно заетото лице към момента на смъртта е живяло непрекъснато в Република България в продължение на две години;
2. смъртта е резултат от трудова злополука или професионална болест;
3. преживелият съпруг е загубил българското гражданство поради сключване на брак с работника или самостоятелно заетото лице.

Чл. 17. Временни отсъствия до шест месеца в рамките на една година, отсъствия с по-голяма продължителност за задължителна военна служба, едно отсъствие поради уважителни причини за срок не повече от дванадесет последователни месеца или командироване в друга държава не прекъсват срока на пребиваване по чл. 16, ал. 1.

Чл. 17а. (Нов - ДВ, бр. 21 от 2012 г.) Отказът за издаване на удостоверение за постоянно пребиваване по чл. 16 се мотивира и подлежи на оспорване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Чл. 18. Удостоверението за постоянно пребиваване се отнема от лицето, на което е издадено, ако то отсъства от Република България за срок по-дълъг от две последователни години.

Чл. 19. (1) (Доп. - ДВ, бр. 9 от 2011 г., изм. - ДВ, бр. 21 от 2012 г.) Член на семейството на гражданин на Европейския съюз, който не е гражданин на Европейския съюз, има право на постоянно пребиваване, ако законно е пребивавал непрекъснато за срок 5 години в Република България заедно с гражданин на Европейския съюз или ако законно е пребивавал непрекъснато за срок 5 години в Република България в случаите по чл. 15, и му се издава карта за постоянно пребиваване на член на семейството на гражданин на Съюза.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 69 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 93 от 2009 г., в сила от 25.12.2009 г., доп. - ДВ, бр. 21 от 2012 г., изм. - ДВ, бр. 53 от 2014 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Заявлението до дирекция "Миграция" - МВР, СДВР или областните дирекции на МВР за издаване на карта за постоянно пребиваване на член на семейството на гражданин на Съюза се подава два месеца преди изтичането на срока на продължителното пребиваване.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 21 от 2012 г.) Картата за постоянно пребиваване на член на семейството на гражданин на Съюза се издава в срок до един месец от подаване на заявлението.

(4) (Доп. - ДВ, бр. 21 от 2012 г.) Картата за постоянно пребиваване на член на семейството на гражданин на Съюза се преиздава служебно на всеки десет години.

(5) (Доп. - ДВ, бр. 21 от 2012 г.) Картата за постоянно пребиваване на член на семейството на гражданин на Съюза се отнема от лицето, на което е издадена, при отсъствието му от Република България за срок по-дълъг от две последователни години.

Чл. 20. (Изм. - ДВ, бр. 21 от 2012 г.) На гражданите на Европейския съюз и на членовете на техните семейства, получили право на пребиваване в Република България, се издават документи, които удостоверяват правото им на пребиваване.

Чл. 20а. (Нов - ДВ, бр. 97 от 2017 г.) За получаване на право на пребиваване по реда на този закон за удостоверяването на адрес на пребиваване се представя нотариален акт, съответно друг документ, доказващ собствеността, или договор за наем, съответно друг документ, доказващ ползването на имота. При представяне на договор за наем се предоставя и нотариално заверена декларация от собственика за предоставяне на адрес на пребиваване.

Чл. 20б. (Нов - ДВ, бр. 97 от 2017 г.) Редът за издаване на документи по този закон се определя с инструкция, издадена от министъра на вътрешните работи.

Чл. 21. (1) (Изм. - ДВ, бр. 21 от 2012 г., изм. - ДВ, бр. 53 от 2014 г.) Самоличността на гражданите на Европейския съюз и членовете на техните семейства при пребиваването им в Република България се установява с лична карта или паспорт или по реда на чл. 70, ал. 2 от Закона за Министерството на вътрешните работи.

(2) Лицата са длъжни да представят документите по ал. 1 при поискване от компетентните органи.

Глава четвърта.

ОГРАНИЧЕНИЯ НА ПРАВОТО НА ВЛИЗАНЕ И НА ПРАВОТО НА ПРЕБИВАВАНЕ

Чл. 22. Правото на влизане и правото на пребиваване в Република България на гражданин на Европейския съюз или на член на семейството му може да се ограничава по изключение и на основания, свързани с националната сигурност, обществения ред или общественото здраве.

Чл. 23. (1) Принудителните административни мерки, които се налагат на гражданин на Европейския съюз или на член на семейството му, са:

1. отнемане на правото на пребиваване в Република България;
2. експулсиране;
3. забрана за влизане в Република България.

(2) Налагането на мярката се основава единствено на личното поведение на лицето и се определя в зависимост от степента, в която то застрашава националната сигурност, обществения ред или общественото здраве.

(3) При налагането на мярката се вземат предвид продължителността на пребиваване в Република България, възрастта, здравословното състояние, икономическото и семейното положение, социалната и културната интеграция и степента на връзка със страната по произход на лицето, на което се налага.

(4) (Нова - ДВ, бр. 21 от 2012 г.) Принудителните административни мерки по ал. 1 не могат да се основават на икономически съображения, на прибягване до системата за социално подпомагане, търсене на работа или изтичане срока на валидност на личната карта или на паспорта, въз основа на които лицето е влязло в Република България.

Чл. 24. (1) (Предишен текст на чл. 24 - ДВ, бр. 9 от 2011 г. (*)) Отнемане на правото на пребиваване в Република България се налага на гражданин на Европейския съюз или на член на семейството му, когато:

1. са отпаднали основанията за пребиваване по чл. 8;
2. се установи, че за получаване на правото на пребиваване е представил неверни данни;
3. лицето отсъства от Република България за срок по-дълъг от две последователни години;
4. лицето страда от заболявания с епидемичен потенциал, определени от Световната здравна организация.

(2) (Нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г. (*), изм. - ДВ, бр. 21 от 2012 г.) Правото на пребиваване в Република България може да бъде отнето на член на семейството на гражданин на Европейския съюз, на член на семейството на гражданин на Конфедерация Швейцария, на член на семейството на гражданин на държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, който не е гражданин на Европейския съюз, на Конфедерация Швейцария или на държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, в случаите, когато за лицето има подаден сигнал в Шенгенската информационна система за отказ за влизане и след консултиране с държавата членка, подала сигнала, когато бъде потвърдено, че лицето създава сериозна заплаха за националната сигурност или за него има данни, че извършва действия против националната сигурност или обществения ред.

Чл. 25. (1) (Изм. - ДВ, бр. 21 от 2012 г.) Експулсиране се налага на гражданин на Европейския съюз или на член на семейството му, когато присъствието му в Република България създава истинска, настояща и сериозна заплаха за националната сигурност или за обществения ред.

(2) Експулсиране се налага на гражданин на Европейския съюз, който пребивава в Република България през последните десет години, само в изключителни случаи, свързани с националната сигурност, а на ненавършило пълнолетие лице - когато това е в негов интерес.

(3) При експулсиране на лицето му се отнема и правото на пребиваване в Република България и му се налага забрана за влизане в Република България.

(4) Когато заповедта за експулсиране не е изпълнена повече от две години след влизането ѝ в сила, органът, който я е издал, проверява дали все още са налице фактическите основания за издаването ѝ. Ако фактическите основания са отпаднали, заповедта се отменя.

(5) Гражданин на Европейския съюз или член на семейството му, на който е наложено експулсиране, не се експулсира в държава, в която животът и свободата му са застрашени и е изложен на опасност от преследване, изтезание или нечовешко или унижително отношение.

(6) (Нова - ДВ, бр. 21 от 2012 г.) Заболяванията с епидемичен потенциал, както са определени в съответните документи на Световната здравна организация, и други инфекциозни или заразни паразитни заболявания, ако те са обект на защитни разпоредби, приложими по отношение на гражданите на Република България, настъпили след изтичането на тримесечен срок от датата на пристигането на лицето, не представляват основание за експулсиране от територията на страната.

Чл. 26. (1) (Изм. - ДВ, бр. 21 от 2012 г.) Забрана за влизане в Република България се налага на гражданин на Европейския съюз или на член на семейството му, който с действията си създава истинска, настояща и сериозна заплаха за националната сигурност или за който има данни, че извършва действия против националната сигурност или общественения ред.

(2) (Нова - ДВ, бр. 9 от 2011 г. (*), изм. - ДВ, бр. 21 от 2012 г.) Влизане в Република България може да бъде отказано на член на семейството на гражданин на Европейския съюз, на член на семейството на гражданин на Конфедерация Швейцария, на член на семейството на гражданин на държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, който не е гражданин на Европейския съюз, на Конфедерация Швейцария или на държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, в случаите, когато за лицето има подаден сигнал в Шенгенската информационна система за отказ за влизане и след консултиране с държавата членка, подала сигнала, когато бъде потвърдено, че лицето създава сериозна заплаха за националната сигурност или за него има данни, че извършва действия против националната сигурност или общественения ред.

(3) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 9 от 2011 г. (*)) Забраната за влизане в Република България е за срок до десет години.

(4) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 9 от 2011 г. (*)) Едновременно със забраната за влизане може да се отнеме и правото на пребиваване.

Чл. 27. (1) (Изм. - ДВ, бр. 109 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г., изм. - ДВ, бр. 69 от

2008 г., изм. - ДВ, бр. 93 от 2009 г., в сила от 25.12.2009 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 21 от 2012 г., изм. - ДВ, бр. 53 от 2014 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Принудителната административна мярка се налага със заповед на председателя на Държавна агенция "Национална сигурност", директора на дирекция "Миграция" - МВР или на оправомощени от тях длъжностни лица, която се изпраща на Държавната агенция за бежанците. Фактическите основания за налагането на конкретната принудителна мярка, в случай че съдържат класифицирана информация, се посочват в отделен документ, изготвен от съответните длъжностни лица по реда на Закона за защита на класифицираната информация.

(2) В заповедта се посочват срокът за оспорването ѝ, компетентният административен съд и срокът за доброволно напускане на Република България.

(3) Срокът за доброволно напускане не може да бъде по-кратък от един месец, освен ако лицето продължава да застрашава националната сигурност, обществения ред или общественото здраве.

(4) (Нова - ДВ, бр. 21 от 2012 г.) Лицето, спрямо което е наложена принудителната административна мярка, се запознава със съдържанието на заповедта на разбираем за него език от компетентните по изпълнението на заповедта органи. Запознаването се удостоверява с протокол.

Чл. 28. (1) Заповедта за налагане на принудителна административна мярка се оспорва по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(2) Жалбата срещу заповед за налагане на принудителна административна мярка спира изпълнението ѝ, освен когато заповедта е издадена на основание, свързано с националната сигурност.

Чл. 29. (Изм. - ДВ, бр. 53 от 2014 г., доп. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Заповедта за налагане на принудителна административна мярка се изпълнява след влизането ѝ в сила от органите на дирекция "Миграция" или от органите на Главна дирекция "Гранична полиция".

Чл. 30. (1) (Изм. - ДВ, бр. 21 от 2012 г.) Лицето, на което е наложена принудителна административна мярка, може да подаде молба за отмяна на мярката след изтичане на три години от влизането в сила на заповедта за налагането ѝ.

(2) (Нова - ДВ, бр. 21 от 2012 г.) Молбата за отмяна на мярката може да се подаде и преди изтичане на три години от влизането в сила на заповедта за налагането ѝ, когато е настъпила съществена промяна в обстоятелствата, които са дали основание за налагането ѝ, и лицето представи достатъчно доказателства за тази промяна.

(3) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 21 от 2012 г.) Органът, издал заповедта, се произнася по молбата в срок не по-дълъг от шест месеца от получаването ѝ.

Глава пета.

АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 31. Наказва се с глоба от 50 до 300 лв. лице, което:

1. (изм. - ДВ, бр. 21 от 2012 г.) използва чужд документ за самоличност, паспорт, удостоверение за пребиваване или карта за пребиваване на член на семейството на гражданин на Съюза, ако деянието не съставлява престъпление и не подлежи на по-тежко наказание;

2. (изм. - ДВ, бр. 21 от 2012 г.) отнеме, укрие или унищожи документ за самоличност, паспорт, удостоверение за пребиваване или карта за пребиваване на член на семейството на гражданин на Съюза на друго лице, ако деянието не съставлява престъпление и не подлежи на по-тежко наказание;

3. (изм. - ДВ, бр. 21 от 2012 г.) не представи документ за самоличност, паспорт, удостоверение за пребиваване или карта за пребиваване на член на семейството на гражданин на Съюза при поискване от компетентните органи.

Чл. 32. Наказва се с глоба от 20 до 150 лв. лице, което:

1. попречи на орган на власт да извърши проверка за установяване на самоличността му;

2. обяви неверни данни при подаване на заявление за издаване на документи по този закон, ако деянието не съставлява престъпление и не подлежи на по-тежко наказание.

Чл. 33. (Изм. - ДВ, бр. 21 от 2012 г.) За маловажни нарушения на този закон се налага глоба по квитанция до 20 лв. от оправомощените за това длъжностни лица.

Чл. 34. (1) (Изм. - ДВ, бр. 69 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 93 от 2009 г., в сила от 25.12.2009 г., изм. - ДВ, бр. 21 от 2012 г., изм. - ДВ, бр. 53 от 2014 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Нарушенията се установяват с акт, съставен от компетентно длъжностно лице, оправомощено от директора на дирекция "Миграция" - МВР.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 69 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 93 от 2009 г., в сила от 25.12.2009 г., изм. - ДВ, бр. 21 от 2012 г., изм. - ДВ, бр. 53 от 2014 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) Въз основа на съставения акт директорът на дирекция "Миграция" - МВР или оправомощено от него длъжностно лице издава наказателно постановление.

(3) Установяването на нарушенията, издаването на наказателните постановления, обжалването и изпълнението им се извършват по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

Допълнителни разпоредби

§ 1. По смисъла на този закон:

1. "Член на семейството на гражданин на Европейския съюз" е:

а) (изм. - ДВ, бр. 97 от 2017 г.) лице, с което гражданинът на Европейския съюз е сключил брак или има фактическо съжителство, удостоверено с официален документ, издаден от друга държава - членка на Европейския съюз;

б) (изм. - ДВ, бр. 21 от 2012 г.) низходящ на гражданин на Европейския съюз, който не е български гражданин и не е навършил двадесет и една години или е лице на негова издръжка, или е низходящ на лице по буква "а";

в) (изм. - ДВ, бр. 21 от 2012 г.) възходящ, който е на издръжка на гражданина на Европейския съюз или на лице по буква "а".

2. (изм. - ДВ, бр. 69 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 93 от 2009 г., в сила от 25.12.2009 г., доп. - ДВ, бр. 21 от 2012 г., изм. - ДВ, бр. 53 от 2014 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) "Удостоверение за продължително пребиваване" е документ, който се издава от дирекция "Миграция" - МВР, СДВР или областните дирекции на МВР, или оправомощени от директорите длъжностни лица и удостоверява правото на продължително пребиваване на гражданин на Европейския съюз в Република България.

3. (изм. - ДВ, бр. 69 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 93 от 2009 г., в сила от 25.12.2009 г., доп. - ДВ, бр. 21 от 2012 г., изм. - ДВ, бр. 53 от 2014 г., изм. - ДВ, бр. 14 от 2015 г.) "Удостоверение за постоянно пребиваване" е документ, който се издава от дирекция "Миграция" - МВР, СДВР или областните дирекции на МВР, или оправомощени от директорите длъжностни лица и удостоверява правото на постоянно пребиваване на гражданин на Европейския съюз в Република България.

4. (доп. - ДВ, бр. 21 от 2012 г.) "Карта за продължително пребиваване на член на семейството на гражданин на Съюза" е документ, който се издава от компетентния орган и удостоверява правото на продължително пребиваване на член на семейство, който не е гражданин на Европейския съюз.

5. (доп. - ДВ, бр. 21 от 2012 г.) "Карта за постоянно пребиваване на член на семейството на гражданин на Съюза" е документ, който се издава от компетентния орган и удостоверява правото на постоянно пребиваване на член на семейството на гражданин на Европейския съюз, който не е гражданин на Европейския съюз.

6. "Уважителни причини" са бременност и раждане, тежко заболяване, обучение или професионално обучение.

7. (нова - ДВ, бр. 14 от 2018 г.) "Зависимо лице" е съпруг/съпруга на военнослужещ или на член на цивилния компонент на структура на НАТО, разположена в Република България, както и лицата, спрямо които военнослужещият или членът на цивилния компонент упражнява родителски, настойнически или попечителски права или е задължен да осигурява издръжка съгласно законодателството на изпращащата държава.

Заключителни разпоредби

§ 2. Законът влиза в сила от датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз.

Законът е приет от 40-то Народно събрание на 20 септември 2006 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ "НАЦИОНАЛНА СИГУРНОСТ"

(ОБН. - ДВ, БР. 109 ОТ 2007 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2008 Г.)

§ 44. Законът влиза в сила от 1 януари 2008 г.

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА МИНИСТЕРСТВОТО
НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

(ОБН. - ДВ, БР. 69 ОТ 2008 Г.)

§ 128. В Закона за влизането, пребиваването и напускането на Република България на гражданите на Европейския съюз и членовете на техните семейства (обн., ДВ, бр. 80 от 2006 г.; изм., бр. 109 от 2007 г.) навсякъде думите "Национална служба "Полиция" се заменят с "Главна дирекция "Охранителна полиция".

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА МИНИСТЕРСТВОТО
НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

(ОБН. - ДВ, БР. 93 ОТ 2009 Г., В СИЛА ОТ 25.12.2009 Г.)

§ 75. В Закона за влизането, пребиваването и напускането на Република България на гражданите на Европейския съюз и членовете на техните семейства (обн., ДВ, бр. 80 от 2006 г.; изм., бр. 109 от 2007 г., бр. 69 от 2008 г. и бр. 36 от 2009 г.) навсякъде думите "Главна дирекция "Охранителна полиция" се заменят с "дирекция "Миграция" - МВР".

.....

§ 100. Законът влиза в сила един месец след обнародването му в "Държавен вестник" с изключение на § 1, 2, 21, 36, 39, 41, 44, 45, 49, 50, 51, 53, 55, 56, 57, 59, 62, 63, 64, 65, 70 и 91, които влизат в сила от деня на обнародването му.

Допълнителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ВЛИЗАНЕТО,
ПРЕБИВАВАНЕТО И НАПУСКАНЕТО НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ НА ГРАЖДАНИТЕ
НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ И ЧЛЕНОВЕТЕ НА ТЕХНИТЕ СЕМЕЙСТВА

(ОБН. - ДВ, БР. 102 ОТ 2009 Г.)

§ 2. Този закон въвежда изискванията на Директива 2004/38/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 г. относно правото на граждани на Съюза и на членове на техните семейства да се движат и да пребивават свободно на територията на държавите членки, за изменение на Регламент (ЕИО) № 1612/68 и отменяща Директиви 64/221/ЕИО, 68/360/ЕИО, 72/194/ЕИО, 73/148/ЕИО, 75/34/ЕИО, 75/35/ЕИО, 90/364/ЕИО, 90/365/ЕИО и 93/96/ЕИО.

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ЧУЖДЕНЦИТЕ В
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

(ОБН. - ДВ, БР. 9 ОТ 2011 Г., ИЗМ. - ДВ, БР. 56 ОТ 2018 Г.)

§ 65. (Изм. - ДВ, бр. 56 от 2018 г.) Параграф 8, т. 1, буква "д" (относно чл. 10, ал. 1, т. 19) и т. 3, § 21, т. 3 (относно чл. 26, ал. 6), § 38, т. 2, § 43 и § 51, т. 4 и 5 се прилагат след влизането в сила на решение на Съвета относно привеждането в действие на оставащите разпоредби от достиженията на правото от Шенген, свързани с Шенгенската информационна система, в Република България и в Румъния.

ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ВЛИЗАНЕТО,
ПРЕБИВАВАНЕТО И НАПУСКАНЕТО НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ НА ГРАЖДАНИТЕ
НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ И ЧЛЕНОВЕТЕ НА ТЕХНИТЕ СЕМЕЙСТВА

(ОБН. - ДВ, БР. 21 ОТ 2012 Г.)

§ 24. В останалите текстове на закона думите "карта за пребиваване" се заменят с "карта за пребиваване на член на семейството на гражданин на Съюза".

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ВЛИЗАНЕТО,
ПРЕБИВАВАНЕТО И НАПУСКАНЕТО НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ НА ГРАЖДАНИТЕ
НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ И ЧЛЕНОВЕТЕ НА ТЕХНИТЕ СЕМЕЙСТВА

(ОБН. - ДВ, БР. 21 ОТ 2012 Г.)

§ 28. До влизането в сила на акта на Министерския съвет, с който се утвърждават образците на картата за пребиваване на член на семейството на гражданин на Съюза, който е продължително или постоянно пребиваващ член на семейство на гражданин на Европейския съюз и е упражнил правото си на свободно придвижване, се прилагат досегашните образци.

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ПРЕДУЧИЛИЩНОТО И УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

(ОБН. - ДВ, БР. 79 ОТ 2015 Г., В СИЛА ОТ 01.08.2016 Г.)

§ 60. Законът влиза в сила от 1 август 2016 г., с изключение на:

1. член 22, ал. 2, т. 3, 4 и 13 и ал. 3, глава шеста, раздели I, II и III и § 58, които влизат в сила един месец след обнародването на закона в "Държавен вестник";
2. глава седма, която влиза в сила два месеца след обнародването на закона в "Държавен вестник";

3. глава шестнадесета, която влиза в сила от 1 януари 2017 г.;

4. параграф 46, т. 1, буква "а", която влиза в сила от 1 август 2022 г.

Релевантни актове от Европейското законодателство

Директиви:

ДИРЕКТИВА 2004/38/ЕО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 29 април 2004 година относно правото на граждани на Съюза и на членове на техните семейства да се движат и да пребивават свободно на територията на държавите-членки, за изменение на Регламент (ЕИО) № 1612/68 и за отменяне на Директиви 64/221/ЕИО, 68/360/ЕИО, 72/194/ЕИО, 73/148/ЕИО, 75/34/ЕИО, 75/35/ЕИО, 90/364/ЕИО, 90/365/ЕИО и 93/96/ЕИО

Регламенти:

РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2016/589 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 13 април 2016 година относно европейска мрежа на службите по заетостта (EURES), достъп на работниците до услуги за мобилност и по-нататъшно интегриране на пазарите на труда и за изменение на регламенти (ЕС) № 492/2011 и (ЕС) № 1296/2013

РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 492/2011 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 5 април 2011 година относно свободното движение на работници в Съюза

РЕГЛАМЕНТ (ЕО) № 1030/2002 НА СЪВЕТА от 13 юни 2002 година относно единния формат на разрешенията за пребиваване за гражданите на трети страни

РЕГЛАМЕНТ (ЕИО) № 1612/68 НА СЪВЕТА от 15 октомври 1968 година относно свободното движение на работници в Общността (ОТМ.)